

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра української літератури

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Історія української літератури (давня)»
обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Українська мова та література»
Спеціальність 014 Середня освіта
Галузь знань 01 Освіта
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Факультет філологічний
Мова навчання українська

Розробник: Мельничук Богдан Іванович, професор, доктор філологічних наук,
Меленчук Ольга Василівна, кандидат філологічних наук
Профайл викладача [Мельничук Богдан Іванович](#)

Контактний тел. 0372584836

E-mail: b.melnychuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5405>

Консультації Онлайн-консультації: згідно з графіком.
Очні консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Історія української літератури (давня)» спрямований на формування у студентів об'єктивних наукових знань про тисячолітній період розвитку давньої української літератури у зв'язках з історією народу, розвитком фольклору, освіти, книжкової справи й мистецтва, прищеплення патріотичних почуттів та естетичних смаків.

2. Мета навчальної дисципліни: Дисципліна «Історія української літератури (давня)» спрямована на те, щоб студенти засвоїли тексти творів давньої української літератури, пізнали її специфіку та закономірності розвитку. З метою надійнішого засвоєння навчального матеріалу студентами розширено кількість годин на практичні заняття та запроваджено вивчення напам'ять окремих віршів і уривків з прозових творів.

3. Пререквізити. Ефективності вивчення курсу сприяє засвоєння знань з таких дисциплін: «Вступ до літературознавства», «Усна народна творчість», «Актуальні питання історії та української культури».

Постреквізити. «Історія української літератури перша пол. ХІХ ст.».

4. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути таких компетентностей:

Загальні:

ЗК 3. Уміння формувати системний підхід у ставленні до минулого, сучасного та майбутнього України, цінувати культурно-історичні та морально-етичні надбання українського народу, виявляти повагу до різноманіття релігій і етнокультур.

ЗК 5. Здатність творчо мислити, усвідомлювати потребу в постійному інтелектуальному самовдосконаленні, вибудовувати та втілювати власні стратегії навчання упродовж життя, бути готовим до безперервного професійного розвитку.

ЗК 12. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

Фахові:

ФК 1. Уміння вільно застосовувати знання основних мовознавчих і літературознавчих понять і концепцій у практиці викладання української мови і літератури, критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, виокремлювати й кваліфікувати наукові та методичні проблеми в цій галузі.

ФК 5. Розуміння особливостей історико-літературного процесу, основних закономірностей історичного розвитку українського літературознавства у світовому контексті, уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій в сучасному суспільстві.

ФК 6. Володіння теоретичними основами аналізу художнього тексту; знання принципів, методів, способів і прийомів аналізу художніх текстів різних родів і жанрів; вміння здійснювати цілісний, композиційний, проблемно-тематичний та структурно-стильовий аналіз художніх текстів.

ФК 7. Вміння порівнювати різні явища літературного процесу, літературні стилі; застосовувати різні методи літературознавчого аналізу в науковому дослідженні, володіти сучасними літературознавчими термінами та поняттями.

ФК 8. Здатність вільно орієнтуватися в мовознавчих / літературознавчих напрямках і школах, виявляти їхню специфіку та здійснювати науковий аналіз філологічного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Розуміти основні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати власну позицію щодо дискусійних питань української історії та сучасного суспільного життя.

ПРН 6. Ефективно знаходити необхідну інформацію, послуговуючись різними джерелами, критично оцінювати та інтерпретувати її.

ПРН 14. Аналізувати мовні та літературні явища у взаємозв'язку і взаємозалежності.

ПРН 16. Використовувати прийоми літературно-критичного аналізу.

ПРН 18. Аналізувати й інтерпретувати художні твори української та зарубіжної літератури й усної народної творчості.

ПРН 20. Здійснювати літературознавчий аналіз текстів різноманітних жанрів, володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасного літературознавства, вільно оперувати літературознавчим матеріалом та термінологією.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Література Київської Русі												
Тема 1.1. Вступ	7	1	1			5	8					8
Тема 1.2. Українська література княжої доби (IX – I пол. XIII ст.)	8	1	1			6	7		1			6
Тема 1.3. Українська література княжої доби: Перекладна література	9	2	2			5	7	1				6
Тема 1.4.	10	2	2			6	7	1				6

Українська література княжої доби: Оригінальна література												
Тема 1.5. „Слово о полку Ігоревім”	10	2	2			6	8	1	1			6
Разом за змістовим модулем 1	44	8	8			28	37	3	2			32
Змістовий модуль 2. Література II пол. XIII – XVII ст.												
Тема 2.1. Література II пол. XIII – I пол. XVI ст.	9	2	2			5	9		1			8
Тема 2.2. Література II пол. XVI – I пол. XVII ст.	7	1	1			5	8					8
Тема 2.3. Література II пол. XVI – I пол. XVII ст.	9	2	2			5	7		1			6
Тема 2.4. Література II пол. XVI – I пол. XVII ст.	9	2	2			5	7		1			6
Тема 2.5. Література II пол. XVI – I пол. XVII ст.	7	1	1			5	9	1				8
Тема 2.6. Література II пол. XVII ст.	9	2	2			5	9		1			8
Тема 2.7. Література II пол. XVII ст.	9	2	2			5	7	1				6
Разом за змістовим модулем 2	59	12	12			35	56	2	4			50
Змістовий модуль 3. Література XVIII століття												
Тема 3.1. Література XVIII століття.	9	2	2			5	11		1			10
Тема 3.2.	10	2	2			6	11	1				10

Література XVIII століття. Феофан Прокопович.												
Тема 3.3. Література XVIII століття: Драматургія.	9	2	2			5	11	1				10
Тема 3.4. Література XVIII століття: Вірші.	9	2	2			5	11		1			10
Тема 3.5. Григорій Сковорода.	10	2	2			6	13	1				12
Разом за змістовим модулем 3	47	10	10			27	57	3	2			52
Усього годин	150	30	30			90	150	8	8			134

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
1	Виписати (у вигляді порівняльної таблиці) тлумачення тропів за „Изборником” 1073 р. та за сучасним словником літературознавчих термінів.	12
2	Дати визначення (письмово) термінів: апокриф, „індекс” книг, канон.	10
3	Дати визначення (письмово) понять: літопис, редакція літопису, літописне зведення (звід), списки літопису.	10
4	Використання «Приповістей посполитих», зібраних К. Зіновіївим, в історичній діалогії М. Івасюка про Мирона Дитинку (виписати).	12
5	Традиції І. Величковського в книзі І. Іова «Періодична система слів» (письмово).	12
6	Поетичні твори про Григорія Сковороду (виписати).	10
7	Образ Григорія Сковороди в художній прозі (реферат).	12
8	Григорій Сковорода як людина (за твором його учня і друга Михайла Ковалинського) (реферат).	12

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

1. Лекція.
2. Диспут.
3. Аналіз художнього тексту.
4. Пояснювально-коментувальний.
5. Метод самостійної роботи.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усні чи письмові роботи студентів, зокрема:

- тестування;
- реферат;
- творча робота та ін.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни за шкалою ECTS та національною шкалою

Оцінка А (90 – 100 балів) або „відмінно” виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади з художніх текстів, які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатою мовою, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплює ілюстраціями з художніх текстів. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка С (70 – 79 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення запитань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з текстів не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.

Оцінка D (60 – 69 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, поверхово аргументує положення відповіді, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка E (50 – 59 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань або за

незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом на протязі навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення заданих питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилення на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 бали) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на поставлені запитання на іспиті він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

8. Рекомендована література - основна

1. Давня українська література Х – ХVІІІ ст. Твори: Для серед. та ст. шк. віку / Упорядкув. текстів, передм., підгот. комент., прим. та навч.-метод. матеріалів О.М.Сліпушко. К.: Школа, 2005. 416 с.
2. Золоте слово: Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя ІХ-ХV століть: У 2 кн. / Упоряд. В. Яременко, О. Сліпушко; За ред. В. Яременка. К.: Аконіт, 2002. Кн. 1. 784 с.; Кн. 2. 784 с.
3. Перлини духовності. Твори української світської літератури від часів Київської Русі по ХVІІІ ст.: В 2 кн. / Упорядкув. В. В. Різуна; Пер., передм., комент. В. О. Шевчука. К.: Грамота, 2003. Кн. 1–2. 480 с.
4. Слово многоцінне: Хрестоматія української літератури, створеної різними мовами в епоху Ренесансу (друга половина ХV – ХVІ століття) та в епоху Бароко (кінець ХVІ – ХVІІІ століття): У 4 кн. / Упоряд. В.Шевчук, В.Яременко. К.: Аконіт, 2006. Кн. 1 – 4.
5. Спадщина поколінь. Прадавні українські літературні пам'ятки: Навч. посібник / Упор. О. Г. Мукомела. К.: Грамота, 2002. 592 с.
6. Історія української літератури. У 12 т. Т. 1. Давня література (Х – 1 пол. ХVІ ст.) / Наук. ред.: Юрій Пелешенко, Микола Сулима. К.: Наук. думка, 2014. 840 с.
7. Історія української літератури. У 12 т. Т.2. Давня література / Наук. ред.: Віра Сулима, Микола Сулима. К.: Наук. думка, 2014. 840 с.
8. Левченко Н. Біблійна герменевтика в давній українській літературі. Монографія. Харків: Майдан, 2018. 388 с.
9. Савенко О. Апокрифічні конотації різдвяного сюжету. Слово і час. 2017. №12. С. 43–49.
10. Лебідь-Гребенюк Є. Біографічний наратив у щоденниках Дмитра Туптала і Тараса Шевченка. Слово і час. 2020. №2. С. 68–79.

11. Сковорода Г. Найкраще [Трактати. Діалоги. Байки]. Львів: Terra incognita, 2017. 320 с.
12. Чопик Р. Сковорода. Сродність. Сковорода Г. Найкраще. Львів. 2017. С. 6-11.
13. Сковорода Г. Байки харківські / Переклад Назара Федорака. Графічне опрацювання Романи Романишин, Андрія Лесіва. Львів: Terra incognita, 2019. 108 с.
14. Григорій Сковорода від А до Я / Тексти: Леонід Ушкалов. Графічне опрацювання : Людмила Стецькович, Володимир Стецькович. Львів: Вид-во Старого Лева, 2019.

9. Інформаційні ресурси

1. Ізборник [http:// litopys.org.ua](http://litopys.org.ua)
2. EXLIBRIS – українська електронна бібліотека: <http://ukrlib.com>
3. Українська література: електронна бібліотека: <http://www.ukrlit.com.ua>